BIOFORSK TEMA Vol.1 Nr.35 2006

Bioforsk

Nr. 8

www.bioforsk.no

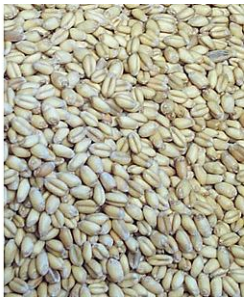

Økologisk kornproduksjon: Regelverk

Utarbeidet av Bioforsk Økologisk, ØKOKORN Oslo og Akershus/Forsøksringene i Akershus, Buskerud forsøksring og Norges Vel. Oppdatert i 2008.
Kontaktperson: randi.froseth@bioforsk.no

For å kunne selge korn som økologisk og motta tilskudd til økologisk drift må en delta i Debios kontrollordning. Regelverket åpner for at en kan legge om bare deler av gården til økologisk drift. Økologisk og konvensjonell drift på samme gård kalles parallellproduksjon.
Ved mangel på økologisk husdyrgjødsel kan en tilføre inntil 8 kg total-nitrogen per dekar og år av ikke-økologisk, organisk gjødsel.

Debio

Debio er den norske kontroll- og godkjenningsinstansen for produksjon, foredling, omsetning og import av økologiske varer. Denne myndighet er delegert fra Mattilsynet. Debio godkjenner for bruk av Ø-merket og kombinasjonen av Ø-merket og Demeter-merket. Dette er forbrukerens garanti for at en vare er økologisk godkjent.

Debios kontrollordning

Som produsent må man delta i Debios kontrollordning for å:

- omsette landbruksprodukter som økologiske (Ø-merket)
- være berettiget offentlige tilskudd til økologisk landbruk
- motta økologisk merpris på kornet hos kornmottaker

Debios kontrollordning omfatter:
1. Tilknytning til Debio
2. Årlig inspeksjon og godkjenningsbehandling
3. Utstedelse av sertifikat (godkjenningsbevis)

En kan melde seg til Debios kontrollordning hele året. For å være sikker på å få inspeksjon, godkjenning og dermed omleggingstilskudd for inneværende år, må en melde seg inn innen 31. juli (Fristen kan bli endret). Kontakt Debio på tlf.: 63 86 26 50 eller e-post: kontor@debio.no.

Produsenter som har deltatt i kontrollordningen året før kontaktes av Debio for fortsatt deltakelse neste år.

Gebyr ved første gangs tilknytning til kontrollordningen er 870 kr. Årlig grunngebyr er 1100 kr. I tillegg kommer variable gebyrer etter mellom annet størrelsen på økologisk areal.

Regler for økologisk landbruksproduksjon

Det norske regelverket for økologisk landbruksproduksjon er i tråd med internasjonale regler. Regelverket består av en offentlig forskrift med tre veiledere: A, B og C. Veileder A og B omfatter landbruksproduksjon; plantedyrking, husdyrhold og lister over godkjente driftsmidler. Reglene er minstekrav.

Utdrag fra regler for plantedyrking som kan berøre kornprodusenter som ønsker å legge om til økologisk drift presenteres nedenfor. Hele regelverket finnes på Mattilsynets hjemmeside: www.mattilsynet.no.

Arealbruk
Parallelldyrking er tillatt, men har spesielle regler (se Veileder B). Ofte er skiftevis omlegging over flere år mest aktuelt. På garder med husdyr kan jorda legges om, mens husdyrholdet fortsatt kan drives konvensjonelt.

- *Parallelldyrking krever klar atskillelse av driftsformene. Økologiske og konvensjonelle produkter skal kunne identifiseres hver for seg ved atskilt dyrking, høsting, lagring og transport.*
- *Ulike sorter (ved dyrking av samme kornart) må benyttes på økologisk- og konvensjonelt/ karensareal.*
  Dispensasjon kan etter søknad gis i forbindelse med avl av frø og formeringsmateriale.
- *Ved dyrking av økologiske matvekster skal det være en randsone på minst 3 meter med fôrvekster, fôrkorn, grønngjødsling eller lignende til konvensjonelt areal.*

Vekstskifte er viktig av hensyn til jordstruktur, næringsforsyning og kontroll av ugras, skadedyr og sykdommer.

- *Vekstskifte er påkrevd på driftsenheter som ikke har tilgang på husdyrgjødsel. Belgvekster og grønngjødsling bør primært inngå i vekstskiftet. Som minimum aksepteres ensidig kornproduksjon med kløver som underkultur. Det må da varieres mellom kornarter.*

Karens
Før et skifte kan godkjennes som økologisk skal det gjennomgå en viss tid med økologisk drift for å bygge opp biologisk aktivitet i jorda og redusere ettervirkninger av kjemiske/syntetiske plantevernmidler. Avling fra karensareal regnes som ikke-økologisk, bortsett fra fôrvekster etter nærmere regler (se Veileder B).

- *Karenstiden starter tidligst den dagen driften innmeldes i kontrollordningen. Dokumentasjon på at det ikke er brukt ikke-tillatte innsatsmidler de tre siste årene kan gi tidligere start.*
- *Karenstid for ett- og toårige vekster, herav korn: To år til såing/planting.*
- *Karenstid for eng- og beitevekster, herav engfrø: To år til høsting/beiting.*

I korndyrking kan karenstida starte umiddelbart etter våronna, det vil si en kan bruke mineralgjødsel og eventuelt kjemisk beisa såkorn dette året. Andre karensår brukes ikke mineralgjødsel og kjemiske plantevernmidler. Tredje året vil arealet og produktene godkjennes som økologiske – selv om en eventuelt sår noen dager tidligere enn to år før.

Driftsmidler
Mattilsynet utarbeider årlig en oversikt over økologisk produsert formeringsmateriale (www.okofro.no). En bør være tidlig ute med å bestille såkorn og frø for å få ønsket vare. Økologisk godkjent såkorn og frø skal benyttes, men dispensasjon kan gis dersom det ikke er nok økologisk såvare tilgjengelig. Forebyggende tiltak basert på god jord- og plantekultur står sentralt i økologisk plantevern.

- *Kjemiske/syntetiske plantevern- og stråforkortingsmidler er ikke tillatt.*

Gjødsel
Plantenæring skaffes til veie med belgvekster i vekstskiftet, husdyrgjødsel og eventuelt resirkulert organisk materiale (Se temaark *Næringsforsyning* generelt, nr. 2). Bruk av ikke-økologisk gjødsel kommer i tillegg til dette.

- *Gjennom husdyrgjødsel kan en maksimalt tilføre 17 kg total-nitrogen per dekar og år i gjennomsnitt for hele det godkjente spredearealet.*
- *Av dette kan en tilføre inntil 8 kg total-nitrogen per dekar og år av ikke-økologisk organisk gjødsel/-husdyrgjødsel.*
- *Grønngjødsel og planterester fra egen økologisk drift kommer i tillegg.*
- *Husdyrgjødsel regnes som økologisk fra begynnende omlegging av husdyra.*
- *Gjødsel fra burhøns og pelsdyr er ikke tillatt.*
- *Avløpsslam og syntetisk framstilt N-gjødsel er ikke tillatt.*

Fagredaktør serien Økologisk kornproduksjon:
Randi Berland Frøseth, Bioforsk Økologisk

Ansvarlig redaktør:
Forskningsdirektør Nils Vagstad, Bioforsk

ISBN-10 nummer: 82-17-00088-3
ISBN-13 nummer: 978-82-17-00088-4

www.bioforsk.no

Bioforsk:

Trygg matproduksjon, rent miljø og økt verdiskapning basert på langsiktig ressursforvaltning

- Lokalisert over hele Norge
- Organisert i sju sentra
- 500 medarbeidere
- Omsetning 320 mill. kr

Bioforsk, Fr. A. Dahlsvei 20, 1432 ÅS
Tlf. 64 94 70 00
Faks. 64 94 70 10
post@bioforsk.no